9. Методика исследования количества и качества шерстного жира и пота. ВНИОК Ставрополь. -1979. - С. 4 - 7.
10. Седіло Г.М., Макар І.А., Гуменюк В.В. // Біохімія, морфологія і патологія вовни. - Л.: ПАІС, 2006. - С.80-84.
11. Стапай П.В., Макар І.А. Король В.І. Попередження і ліквідація пожовтіння вовни // Вісник аграрної науки. - 1998. - №5. - С. 40-44.
12. Чижова Л.Н., Кравцов Л.Ф. Жиропот - важный селекционный признак // Материалы научно-производственной конференции по овцеводству козоводству // ВНИОК - Ставрополь - 1992 - С. 174-177.
13. Чистяков Н.Д. Количественные и качественные показатели жиропота шерсти овец разных сроков стрижки. // Овцы., козы. Шерстяное дело . - 2005. - 2. - С. 26-29.
14. Штомпель М.В. Співвідносна мінливість особливостей вовнового покриву овець асканійської тонкорунної породи // Вівчарство. Міжвідомчий науковий збірник. - 1991. - Вип.26. - С. 17-21.

УДК 636.32/.38.085

ПОЯРОК - ОДИН ІЗ РЕЗЕРВІВ ПІДВИЩЕННЯ ВОВНОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ОВЕЦЬ

Т.Г. Болотова, І.А. Мороз

Інститут тваринництва степових районів ім. М.Ф.Іванова “Асканія-Нова” - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

Досліджено вплив двократного стриження баранців таврійського типу асканійської тонкорунної породи на вовнову продуктивність, фізико-механічні та технологічні властивості вовни. Встановлено, що двократне стриження баранців сприяло підвищенню настригів митої вовни на 11,6 %, збільшенню сумарної довжини вовни на 20,2 %, поліпшенню її фізико-механічних та технологічних властивостей.

Ключові слова: баранці, поярок, вовнова продуктивність, тонина, довжина, міцність, лінійна щільність.

Подальший розвиток тонкорунного вівчарства передбачає значне збільшення виробництва м’яса овець, в першу чергу, молодої баранини та ягнятини. У зв’язку з цим виникає ряд питань, вирішення яких для одержання молодої баранини має практичне значення. Одним з таких є стриження поярку. Для одержання молодої баранини за півтора-два місяці до забою семи-восьми- місячного молодняку з

нього стрижуть поярок, який є цінною сировиною для текстильної промисловості. Двократне стриження молодняку вперше вивчали: Д.К.Міхновський та М.О. Тирловий [3], пізніше З.В. Спешнева та Т.Г. Болотова [4], О.А. Айбазов [1], І.М. Гаджаев [2]. Вони одержали збільшення настригу митої вовни від однієї вівці у середньому на 360-500 г. Проте, для широкого впровадження стриження поярку у минулі роки не було створено відповідних умов годівлі та утримання молодняку.

Вимоги до поярку викладені у ДСТУ, розробленому у відповідності до міжнародних стандартів. Відповідно цим вимогам пояркова вовна, одержана від тонкорунних овець, повинна в основному мати довжину не коротшу 30 мм. Вовну, коротшу за 30 мм, вважають нестандартною та прирівнюють до обніжки помісної вовни тонкорунно-грубошерстних порід.

Стриження поярку позитивно впливає не тільки на збільшення кількості вовни, але й сприяє підвищенню якості вовнової сировини, яку отримують від молодняку 15-16 місячного віку.

Матеріал і методика досліджень. У дослідному господарстві “Асканійське” проведено експериментальні дослідження щодо розробки технологічного способу підвищення вовнової продуктивності овець. Було поставлено завдання - вивчити вовнову продуктивність, фізико-механічні та технологічні властивості пояркової вовни, одержаної від п’ятимісячних та рунної від 15-місячних баранців таврійського типу асканійської тонкорунної породи при однократному і двократному стриженні.

У 2006 році в період відлучення ягнят від матерів було сформовано дослідну та контрольну групи чотирьохмісячних баранців по 24 голови у кожній.

Піддослідні баранці були аналогами за живою масою та довжиною вовни. Так, жива маса баранців дослідної групи становила 31,2 кг, довжина вовни 4,5 см, контрольної - відповідно 32,3 кг та 4,5 см.

Результати досліджень. Стриження поярку від баранців дослідної групи було проведено 8-9 серпня 2006 року. Одержано в середньому по 1,65 кг пояркової вовни. В лабораторії вовнознавства визначено вихід чистого волокна, який склав в середньому по групі 60,5 %, міцність волокон по пучку становила 8,3 сН/текс.

Дослідження таких показників вовни 15-місячних баранців, як довжина, вихід чистого волокна, вміст вовнового жиру та поту показали, що кратність стриження значною мірою впливає на ці властивості.

У результаті підвищення темпів приросту вовни після стриження поярку довжина у двократно пострижених баранців була більшою на

2,3 см, або на 20,2 % у порівнянні з довжиною вовни у баранців, пострижених однократно (13,7см проти 11,4см).

Слід відзначити, що при двократному стриженні баранці 15-місячного віку характеризувалися коротшою вовною (9,2 см проти 11,4 см), проте за довжиною вона відповідала вимогам нового розробленого ДСТУ.

У вовні баранців дослідної групи (двократне стриження) було більше жиру, менше поту і мінеральних домішок, внаслідок чого вихід чистого волокна був вищим і склав 53,6 % проти 51,9 % у баранців контрольної групи (табл. 1).

Таблиця 1. Характеристика піддослідних баранців за складом немитої вовни, (X±Sx)

Групи	n	Кількість, %			Вихід митої вовни, %	Міцність сН/текс.
		жиру	поту	мінераль-них домішок		
Дослідна (двохкратне стриження)	24	13,4±0,59	19,0±0,72	14,0±0,83	53,6±1,04	8,1±0,19
Контрольна (однократне стриження)	24	11,3±0,33	20,0±0,68	16,8±0,91	51,9±0,88	8,1±0,27

За тониною і міцністю вовни нами не виявлено суттєвої різниці між баранцями дослідної та контрольної груп. За настригом митої вовни баранці, пострижені двократно, перевищували своїх ровесників, пострижених однократно на 0,37 кг, або на 11,6 % (3,56 кг проти 3,19 кг) (табл. 2).

У результаті лабораторних досліджень технологічних властивостей вовни піддослідних баранців встановлено, що величина розпрямлюючого навантаження для одиночного волокна у баранців 15-ти місячного віку, пострижених однократно, становила в середньому 145,7±12,21 мг, а у баранців, пострижених двократно - 183,7 (P>0,999). Видовження волокон при навантаженні та ступінь звивистості також були вищими, а лінійна щільність нижчою у баранців, пострижених двократно, 15,5±0,94 проти 14,5±1,31 % (P>0,95); 17,2±0,79 проти 11,6±6,7 % (P>0,999) і 0,4±0,02 проти 0,5±0,04 текс(P>0,99) відповідно, що свідчить про вищі пружно-еластичні властивості вовни у баранців, пострижених двократно (табл. 3).

Таблиця 2. Результати двократного стриження баранців таврійського типу асканійської тонкорунної породи, 2007 рік

Показники		Кратність стриження	
		2-кратне n=24	1-кратне n=24
1		2	3
В 6,5 міс. віці			
Настриг поярку, кг		1,65	-
Кількість митої вовни, кг		0,998	-
Вихід чистого волокна, %		60,5	-
1		2	3
Довжина вовни, см		4,5	4,5
Жива маса, кг		31,2	32,3
В 15 місяців			
Настриг немитої вовни, кг		4,9	6,3
Настриг митої, кг		2,56	3,19
Вихід чистого волокна, %		52,2	50,6
Довжина вовни (бік), см		9,2	11,4
Тонина волокон, мкм		20,5	21,2
Cv, %		18,3	16,1
Міцність жмутка волокон		8,1	8,1
Жива маса, кг		66,0	69,0
Загальна результативність			
Кількість вовни. кг	немитої	6,6	6,3
	митої	3,56	3,19
Вихід чистої вовни, %		53,9	50,6
Сумарна довжина вовни, см		13,7	11,4
%		120,2	100
Вартість митої вовни від 1 барана, грн		78,32	70,18
Різниця, грн..		+8,14 (11,6 %)	

Таблиця 3. Технологічні властивості вовни, (X±Sx)

Групи	n	Розпрям-лююче наванта-ження, мг	Видовження волокон при наванта-женні, %	Ступінь звивистості, %	Лінійна щільність, текс
Дослідна: Баранці: 5міс. віку	14	103,7±6,87	14,5±0,24	9,7±0,48	0,7±0,06
15 міс. віку	14	183,7±7,69	15,5±0,94	17,2±0,79	0,4±0,02
Контрольна	14	145,7±12,24	14,5±1,31	11,6±0,67	0,5±0,04

Висновки. Результати науково-виробничого досліду дають підставу стверджувати, що двократне стриження баранців таврійського внутрішньопородного типу сприяло підвищенню настригів митої вовни на 11,6 % та поліпшенню її технологічних властивостей.

Список використаної літератури

1. Айбазов О.А. Влияние двухкратной стрижки ярок прекосового типа на их шерстную продуктивность // Автореф. дис. канд. с.-г. наук 06.02.04.- Москва, 1973. - 17 с.

2. Гаджаев И.М. Влияние кратности стрижки овец прекосового типа на их шерстную продуктивность // Автореф. дис. канд. с.-г. наук 06.02.04.- Москва, 1973. - 13 с.

3. Міхновський Д.К., Тирловий М.О.. Стрижка поярку прекосових ягнят осінне-зимових окотів. - // Соціалістичне тваринництво, 1953 №5.

4. Спешнева З.В., Т.И. Болотова Т.И., М.К. Максимченко. Влияние различных сроков стрижки на улучшение качества шерсти. - Научно-производительная конференция ВНИИОК (тезисы научных сообщений). Ставрополь, 1977, с.60.